

Saksutredning

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
18/15	Forvaltningsstyre	23.02.2015
10/15	Kommunestyret	02.03.2015

Uttale til Rapport om Forenkling av utmarksforvaltningen

Bakgrunn:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) oppnevnte 7.juli 2014 en faggruppe med mandat å foreslå tiltak for å forenkle utmarksforvaltningen. Gruppen skulle legge til grunn regjeringserklæringen fra Sundvolden punkt 8 og levende lokaldemokrati og legge til grunn:

- Brukerne skal oppleve en vesentlig forenkling i forvaltning og saksbehandling.
- Kommunene skal tildeles større ansvar og myndighet innen utmarksforvaltningen.

Rapporten er kortfattet og omfatter:

- Definisjon av utmarksbegrepet
- En grov oversikt over nå-situasjonen: lovverk, forvaltning og aktører
- Beskrivelse av reelle problemer/utfordringer av dagens utmarksforvaltning
- Forslag til tiltak som kan bidra til å forenkle dagens utmarksforvaltning uten lovendring. Konsekvenser av tiltak for ulike brukergrupper og interesser skal beskrives, og evt. konsekvenser for naturmangfoldet.
- Kort omtale av tiltak, forvaltningspraksis og ansvarsforhold som kan endre på lengre sikt og krever lovendring.

Rapporten omfatter ikke: Strandsonen, Finnmark med finnmarkseiendommen, Oslomarka, rovviltforvaltningen og motorferdsel i utmark.

Hva som forstås med innmark og utmark

Som innmark eller like med innmark regnes i denne lov gårdsplass, hustomt, dyrket mark, engslått og kulturbeite samt liknende område hvor allmenhetens ferdsel vil være til utilbørlig fortrengsel for eier eller bruker. Udyrkete, mindre grunnstykker som ligger i dyrket mark eller engslått eller er gjerdet inn sammen med slikt område, regnes også like med innmark. Det samme gjelder område for industrielt eller annet særlig øyemed hvor allmenhetens ferdsel vil være til utilbørlig fortrengsel for eier, bruker eller andre.

Med utmark mener denne lov udyrket mark som etter foregående ledd ikke regnes like med innmark.

Lov om friluftslivet § 1a

Figur 1. Tekstboks fra rapporten Forenkling av utmarksforvaltningen, Hva som forstås med innmark og utmark.

Forvaltning av utmark er omsluttet av mange lovverk og ulike instanser som gjør vedtak. Figur 2 viser en illustrasjon på ulike lovverk der utmark blir behandlet. Brukerne av utmarka er også mange: Grunneiere og andre rettighetshavere, Samisk reindrift, interesseorganisasjoner, næringsaktører, allmennheten og offentlige organer og foretak.

Faggruppen foreslår tiltak som gjelder:

- Større ansvar og myndighet til kommunene
- Førstelinjeansvar for kommunen
- Kapasitet og kompetanse i kommunen
- Utmarksstyrer
- IKT-løsninger for utmarksforvaltning
- Rapportering og dokumentasjon
- Naturoppsyn
- Statsallmenninger
- Kunnskap og naturressurser
- Uskiftet bo og fragmenterte eierforhold
- Mer tydelig og samordnet nasjonal politikk i utmarka
- Det bør oppnevnes et lovutvalg for utmark

Det blir spesielt bedt om synspunkter på:

- Vil de foreslåtte tiltakene bidra til forenkling i utmarksforvaltningen?
- Er det andre tiltak som er viktige å få belyst og gjennomført?

Vurdering:

Rådmannen ønsker å rette fokuset på forslagene til tiltak som rapporten kommer opp med. I tillegg ønsker rådmannen å støtte seg til Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS) sin uttale til rapporten. Lesja kommune er medlem i denne sammenslutningen. Rådmannen ser at sammenslutningen peker på mange sentrale momenter som støtter opp om Lesja kommune sine interesser. Rådmannen ønsker å støtte Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS) sin uttale.

Bakgrunnen for rapporten:

Faggruppen som er valgt til å utforme rapporten kan ses på som skjevt sammensatt, da det er to personer fra Norges miljø- og biovitenskaplige universitet, og en som er ansatt i Statskog SF som har utgjort faggruppen. Rådmannen mener at kommunens interesser i faggruppen burde vært bedre ivarettatt, blant annet gjennom direkte representasjon i faggruppens arbeid.

Rådmannen stiller seg undrende til sammensetningen til organisasjoner og interessegrupper som har vært i dialogmøter eller kommet med skriftlige innspill til faggruppen som har utarbeidet rapporten. Lesja kommune er ikke blitt invitert til dette, og ser det som svært viktig at både kommunen og andre som har interesser i utmarka nytter seg av muligheten til å komme med innspill til rapporten nå.

Rådmannen er ikke enig i at det må til større kommuner for å overføre ansvar og myndighet til kommunene. Mer ansvar og myndighet kan legges til kommunene slik kommunene er organisert i dag, og tiltak som er foreslått i rapporten forutsetter ikke en kommunereform. Utmarkskompetansen i kommuner med store arealer utmark er undervurdert og underkommunisert. Ved overføring av oppgaver må det også overføres økonomiske ressurser.

Større ansvar og myndighet til kommunene (pkt. 6.1)

Rådmannen er positiv til at mer ansvar og myndighet tillegges kommunalt nivå, men forslag til overføring av oppgaver er for grovt skissert, og lite detaljert. Rådmannen mener rapporten burde gått mer detaljert til verks for å få en mer konkret liste over tiltak, slik at det blir tydeligere hva denne ansvarsoverføringen dreier seg om. En mer detaljert oversikt vil også gi et klarere bilde på ressurser kommunen må ha faglig og økonomisk. Det vil også sikre at kommunen faktisk får større myndighet i utmarksforvaltningen, og ikke bare veiledningsansvar med mer.

Rådmannen ser positivt på at kommunene bør gis ansvar for forvaltning av verneområder som i sin helhet ligger innenfor kommunenes grenser. I Lesja har vi lokal forvaltning av verneområdene i kommunen ved nasjonalparkstyret.

Det foreslås at vernemyndigheten bør få vedta et *delegasjonsreglement for alle unntaks- og dispensasjonsbestemmelser i verneforskriften* som kan inneholde mulighet for delegasjon til kommunene. Rådmannen mener at ikke alle unntaks- og dispensasjoner skal delegeres, da flere saker er av en slik karakter at de kan skape presedens, og kan ha et omfang og en utstrekning som dekker flere kommuner. Slike saker bør behandles i nasjonalparkstyrene, evt. i fremtidige utmarksstyrene. Rådmannen mener likevel det er positivt at kommunen kan få større ansvar og myndighet, ved at flere saker blir delegert til kommunen. Kommunene sitter på lokalkunnskap og spisskompetanse når det gjelder utmarksforvaltning som i større grad bør utnyttes. **Ved overføring av flere oppgaver er det viktig at det også blir overført økonomiske ressurser som samsvarer med oppgavene som blir overført.** Det er også positivt at naturbasert næringsutvikling i større grad integreres i forvaltningsplanene.

Rådmannen mener det er svært viktig at kommunene må få tilstrekkelig politisk og økonomisk handlingsrom i det kommunen kan få tilført flere oppgaver. Det forventes klare retningslinjer på at statlige myndigheter ikke skal detaljstyre kommunene. Det forventes samsvar mellom tilført oppgave og tilgjengeliggjorte ressurser for å løse oppgaven. Rådmannen vil poengtere at økte oppgaver, inkludert førstelinjeansvaret, vil medføre økte utgifter for kommunen. Rapporten nevner ikke hvordan de økonomiske overføringene skal samsvare med oppgavene som blir overført. Rådmannen mener, slik som uttalen til USS at det økonomiske må konkretiseres og sikres. Det er også slik at en og samme oppgave utløser ulikt mengde arbeid for kommunene, slik som f.eks innen viltforvaltning, rovviltforvaltning osv.

Ved forvaltningsreformen i 2010 fikk fylkeskommunen overført oppgaver innen vilt og fiskeforvaltning fra fylkesmannen. Dette gjaldt de jaktbare artene unntatt villrein og innlandsfiskeforvaltning, unntatt sårbare og truede arter og anadrom laksefisk. Disse oppgavene vil være positivt om tillegges kommunen, slik at flere viltoppgaver tillegges det lokale nivået i forvaltningen, kommunen sitter på denne kompetansen i dag.

Når det gjelder landbruk beskriver rapporten lite hvilke oppgaver kommunen har i dag. Dette gjelder også de andre oppgavene kommunene har innen utmarksforvaltningen. Konkrete forslag på hva som med fordel kunne vært tilført kommunen av myndighet er at noen tilskudd kan behandles direkte av kommunen. Dette gjelder organisert beitebruk og investeringstilskudd i beiteområdet.

Beitetilskuddene under produksjonstilskuddordningen må opprettholdes på lik linje som i dag og gjerne styrkes. Det samme gjelder midler til organisert beitebruk. Dette er viktig for å opprettholde utmarksbeiting, som igjen er viktig for bruk og utnyttelse av utmarka, hindre gjengroing og en faktor for biologiske verdier.

Førstelinjeansvar for kommunene (pkt. 6.2) og IKT-løsninger for utmarksforvaltning (pkt. 6.5)
Faggruppen foreslår at kommunene skal være førstelinje for alle brukerhenvendelser som gjelder forvaltning av utmarka. Dette ser rådmannen som er stor fordel og et viktig ledd i å samle og forenkle utmarksforvaltningen. Dette vil være en forenkling for brukerne. I Lesja i dag fungerer alle rede dette godt på flere saker som for eksempel gjelder verneområdene i kommunen.

Rådmannen ser en utfordring med tanke på mottak og videreformidling av klager med tanke på forvaltningslovens krav til *saksbehandlingstid* og *klagetid*. Det er derfor viktig at kommunen blir sikret økonomiske midler og nok bemanning til å kunne utføre dette førstelinjeansvaret. Ved veiledningstjenesten som da kommunen skal utføre er det viktig at det blir lagd klare retningslinjer for saksbehandlingstid, søknadsprosesser, søknadsskjema med mer. Dette er noe som kan løses ved f.eks IKT-løsninger for utmarksforvaltningen.

Faggruppen foreslår en felles elektronisk søknadssystem for tillatelser og dispensasjoner i utmarksforvaltningen. Det foreslås også en portal for utmarksforvaltningen med blant annet standard søknadsskjema med mer. **Rådmannen mener det ikke er nok med et felles elektronisk søknadssystem.** Det må også være slik at det er fullt mulig å søke på papirskjema, slik at alle grupper får mulighet til å søke på de aktuelle tjenestene. Noen søknader må en også ta høyde for må mottas på egne brev, uten et fastsatt skjema pga. sakens karakter.

Rådmannen er kritisk til at det blir etablert enda en ny portal for utmarksforvaltningen, da det i dag er flere nettsider som fungerer godt for forvaltningen. Landbruk er et stort felt innen utmarksforvaltningen som har en god nettportal fra Statens Landbruksforvaltning med skjema, veiledere med mer. www.miljokommune.no er en annen side som fungerer godt for utmarksforvaltning innen vilt, forurensning, friluftsliv, motorferdsel i utmark, vannforvaltning med mer. Denne siden/portalen inneholder en oversikt over kommunens myndighet og plikt, og hjelp til saksbehandling. **Rådmannen foreslår at eksisterende nettsteder som www.miljokommune.no videreutvikles for en felles portal, og eventuelt lenkes sammen med andre relevante nettsteder.**

Faggruppen foreslår i punkt 6.6. at det bør utvikles en KOSTRA-rapportering innen utmarksforvaltning. Før dette eventuelt innføres må det konkretiseres og gis informasjon om hva som skal rapporteres, i god tid før rapportering finner sted.

Kapasitet og kompetanse i kommunene (pkt. 6.3)

Faggruppen foreslår i rapporten at det bør utarbeides en særskilt veileder for kommunens arbeid med utmarksforvaltning. Dette mener Rådmannen bare blir nok en veileder å forholde seg til, som vil være alt for omfattende. Ofte kan en veileder innenfor det temaet som skal behandles være det beste, slik som for motorferdsel og landbruk, som er to vidt forskjellige tema. Om en slik veileder blir lagd anbefaler rådmannen å videreutvikle nettsider som www.miljokommune.no, der det allerede er utviklet veiledning om kommunens oppgaver innen flere felt som motorferdsel, forurensing med mer dette.

Rapporten nevner også tiltak som å organisere et opplæringstilbud for kommunene innenfor utmarksforvaltning. Kommunen har i dag høy, men sikkert varierende kompetanse innen utmarksforvaltning. Lesja kommune er en proaktiv og lærende organisasjon, og stiller seg positiv til kompetansetiltak både i kommunal og statlig sektor.

Utmarksstyrer (pkt. 6.4):

Det foreslås å opprette såkalte utmarksstyrer, der verneområdestyrene (nasjonalparkstyrene) og villreinnemdene slås sammen til ett organ som overtar de oppgavene som i dag hører til begge disse organene. For Lesja kan dette dreie seg om Dovrefjell Nasjonalparkstyre og Villreinnemda for Snøhetta og Knutshø, og Reinheimen Nasjonalparkstyre og Villreinnemda for Ottadalen. Dette kan fungere som en forenkling og samordnende grep, som kan gi en mer helhetlig forvaltning i områder der det er villrein.

I nasjonalparkstyret sitter det i dag representanter fra hver kommune, men i organiseringen av utmarksstyrene foreslås følgende sammensetning: *Grunneiere, næringsinteresser samt miljø- og friluftsjinteresser og villreininteresser*. I tillegg står det at de fleste utmarksstyrene vil ha forvaltningsansvar for områder som ligger i mange kommuner, siden styrene skal ha et begrenset antall medlemmer *vil dette trolig innebære at alle kommuner ikke er representert til en hver tid*. **En slik sammensetning kan ikke Lesja kommune godta, da dette vil svekke demokratiets legitimitet og forankring.** 75% av Lesja kommunes areal er underlagt en grad av vern. Det er derfor av avgjørende betydning med kommunal representasjon i framtidige utmarksstyrer.

En annen utfordring en kan se er at ved grunneierrepresentasjon, næringsinteresser og miljø- og friluftsjinteresser kan det gå i en retning av å være mer et interesseorgan enn et forvaltningsorgan. Dette vil utfordre habiliten til styret i flere saker. Utvelgelsen av hvem som skal være med og ikke kan også bli utfordrende. Grunneiere, næringsinteresser samt miljø- og friluftsjinteresser bør heller brukes som en faggruppe/interessegruppe der utmarksstyrene kan innhente uttaler fra og ha dialog med. I dag fungerer denne gruppen som et rådgivende utvalg til nasjonalparkstyret.

Det foreslås at styret skal oppnevnes av Miljødirektoratet etter forslag fra kommunene. Rådmannen mener det er mer riktig at kommunene selv oppnevner sine representanter på bakgrunn av hvilke sammensetning/antall medlemmer det skal være. I riksrevisjon sin forvaltningsrevisjonsrapport fra 2013 nevnes også dette som ett poeng at Stortinget Innst. 9 S (2009-2010) forutsatte at styremedlemmene i utmarksstyrer/nasjonalparkstyrer skal oppnevnes direkte fra kommunestyret.

Det foreslås at utmarksforvalter (nå nasjonalparkforvalter) fortsatt skal ha fylkesmannen som arbeidsgiver, også med tanke på å kunne hente spisskompetanse hos fylkesmannen. Tilhørigheten vil da ligge hos fylkesmannen. Reell lokal forvaltning betyr både arbeidsgiveransvar og budsjettansvar ligger hos utmarksstyrene. I tillegg vil rådmannen understreke at spisskompetanse på utmarksforvaltning ligger ute i kommunene i dag. Kommunene kjenner de lokale forholdene, naturgitte forhold, lokale variasjoner godt. Nærheten til områdene en skal forvalte ligger nærmest i kommunene, nærmest Fjellstyret og andre ressurspersoner som bor i kommunen. Det er denne spisskompetansen som ligger hos kommunen og hos lokalsamfunnet det er viktig å ivareta og videreutvikle. Det er selvfølgelig positivt at en utmarksforvalter, slik som en annen kommunal saksbehandler kan benytte seg av fylkesmannens tjenester og fagmiljø for veiledning av regelverk og for faglige diskusjoner med mer, men denne dialektikken finner sted også i dag.

Det er positivt at utmarksstyrene kan delegerer myndighet til sekretariat og kommunene.

Naturopsyn (pkt. 6.7):

I Sør- og Midt Norge er det i dag to oppsynstjenester: Statens naturopsyn (SNO) og Fjelloppsynet (Fjellstyrene). I Lesja er situasjonen den at Lesja fjellstyre selger mange tjenester til Statens naturopsyn, slik som ulike registreringsarbeider av dyrearter, tellinger osv.

I uttalen til USS nevnes det at Miljødirektoratet har gitt kommunene en forutsetning om å bestille skjøtsel- og tilretteleggingstiltak av lokalt SNO innenfor verneområdene. Dette i tilknytning til at kommunene får tilbud om å overta forvaltningsansvar for noen verneområder. Til dette punktet har rådmannen følgende bemerkninger:

- Kommunene må stå fritt til å bestille skjøtselarbeid m.m. av andre aktører enn SNO. Rådmannen vil støtte USS sin merknad om at Kommunal- og moderniseringsdepartementet må avklarer dette punktet i Miljødirektoratets tilbud med Klima- og miljødepartementet.

Faggruppen mener det kan være behov for ett regionalt nivå av SNO for å forenkle samarbeid med forvaltningsmyndigheter osv. Dette mener rådmannen vil virke mot sin hensikt å innføre ett nytt ledd vil gjøre utmarksforvaltningen mer komplisert og tyngre. Dette ser rådmannen som en motsetning til å forenkle utmarksforvaltningen.

Lesja fjellstyre har en unik historie med forvaltning av fjellområdene og fjellstyret ansatte i sin tid Norges første heltidsansatte fjelloppsynsmann, Olaf Heitkøtter. Lokalt fjellstyre sitter på en høy kompetanse om lokal utmarksforvaltning, og er et fjellstyre som fungerer svært godt og som har mange oppgaver. Rådmannen mener fjellstyrene bør få mer myndighet og ansvar tilført, og at det er viktig at det også overføres økonomiske midler i samsvar med oppgaveoverføringen.

Rådmannen støtter USS sin uttale der det beskrives at fjellstyrene bør få overført mer myndighet fra statlig nivå – og at «tida og tilhøva» - vurderingen i fjellova §2 første ledd bør tolkes som den omfatter mer moderne drifts- og bruksformer i statsallmenningene. Det vil være i tråd med prinsippene om mer lokal forvaltning av utmark og verneområder.

Fjellova, fjellstyrenes oppgaver og myndighet bør ligge fast. Fjellova sikrer lokal forvaltning av utmarka, og at inntektene statsallmenningene genererer blir liggende igjen lokalt. Rådmannen er derfor avvisende til en lovgjennomgang for justering av fjelloven knyttet til dette, men ser behovet for en gjennomgang av seterforskriften. I seterforskriften er det blant annet ett moment at en seter skal følge jordvegen. Dette trengs å harmoniseres i forhold til jordloven om deling.

Tema rapporten ikke nevner noe om:

Rapporten unnlater å beskrive to store tema: Motorferdsel og Rovviltforvaltning. Dette er to sentrale tema innen utmarksforvaltning, og områder kommunen i dag bruker mye tid og ressurser på. Rapporten burde også tatt med disse viktige temaene da de er svært sentrale for å kunne bedre, forenkle og rydde opp i forvaltning rundt motorferdsel og rovviltforvaltning. Derfor ser rådmannen det som viktig å komme med innspill også innen disse feltene.

Motorferdsel:

Dagens lovverk, nasjonale forskrift og veileder er omfattende. Mye tid går med til saksbehandling, veiledning osv. knyttet til motorferdsel i utmark. Dette er et område som berører mange lokale brukere. Ved en eventuell gjennomgang av endring av lovverk, forskrift eller veiledere ber Lesja kommune om å være en aktiv deltaker.

Rovviltforvaltning:

Innenfor rovviltforvaltningen er det flere oppgaver som bør forenkles og delegeres til kommunen. Rådmannen mener en også må se rovviltforvaltningen under arbeidet med forenkling av utmarksforvaltningen. For arbeid med endringer/gjennomgang av rovviltforvaltningen må kommunene være representert. Det må også legges opp til høringer der alle kommuner, fjellstyrer, SNO, Fylkesmannen og beitelag/beiteorganisasjonene med fler må få komme med uttale og bidrag i denne prosessen.

Rådmannen ser behov for en gjennomgang av kommunen sine oppgaver knyttet til rovviltforvaltningen i forhold til hvilke økonomiske midler som kommunen får for dette i dag. Her er det ikke samsvar. Ett eksempel er den jobben kommunen gjør for å styre økonomien til skadefellingsaksjoner.

Andre momenter rådmannen ser behov for er en gjennomgang på er:

- Tidspunkt og myndighet før og etter 1.juni for skadefelling og uttak av rovdyr
- Lengde på skadefellingsaksjoner er ofte uholdbar kort og den ulike praksisen fra fylkesmann til fylkesmann – er dette en oppgave kommunene kunne hatt? Kunne kommunene fått myndighet til å forlenge tillatelsene om skadefelling?
- Direkte dialog fra SNO til kommunen etter synsobservasjoner, registreringer med mer
- Effektivisere uttak av rovdyr om vinteren ved SNO vs. skadefellingsaksjoner
- Dyrevelferd

Dokumenter

0	Y	Innspill i forkant av fagrapport fra USS	
1	I	Høringsbrev Forenkling av utmarksforvaltningen	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
2	U	Høring - faggrupperapport "Forenkling av utmarksforvaltningen" - søknad om utsatt høringsfrist.	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
3	I	SV: Høring - faggrupperapport "Forenkling av utmarksforvaltningen" - søknad om utsatt høringsfrist.	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
4	S	Uttale til Rapport om Forenkling av utmarksforvaltningen	
5	I	VS: USS' utkast til til høringsuttalelse til Forenkling av utmarksforvaltningen	Utmarkskommunenes sammenslutning

Vedlegg

- 1 Høringsbrev Forenkling av utmarksforvaltningen (130182).pdf
- 2 Endelig Rapport_faggruppe_Utmarksforvaltning.pdf

Rådmannens innstilling

- Lesja kommune støtter uttalen til Utmarkskommunenes sammenslutning (USS).
- En representant fra kommunene må være med i arbeidet fremover med *forenkling av utmarksforvaltningen*, og burde vært representert i faggruppa til rapporten.
- Det er en betydelig svakhet ved rapporten at den ikke berører rovviltforvaltning og motorferdsel i utmark.
- Lesja kommune ønsker å være en aktiv deltaker i det videre arbeidet med forenkling av utmarksforvaltningen, inkludert rovviltforvaltning og motorferdsel i utmark.

Større ansvar og myndighet i kommunene (pkt 6.1)

- Lesja kommune ser positivt på at kommunene bør gis ansvar for forvaltning av verneområder som i sin helhet ligger innenfor kommunenes grenser.
- **Ved overføring av flere oppgaver til kommunene er det viktig at det også blir overført økonomiske ressurser som samsvarer med oppgavene.**
- Det må utredes mer i detalj de oppgavene og myndigheten som skal overføres til kommunene.
- Flere viltoppgaver bør tillegges det lokale nivået i forvaltningen til kommunen (det Fylkeskommunen forvalter i dag).
- Flere oppgaver innen landbruksforvaltningen bør tillegges kommunen. Dette gjelder slik som myndighet til tilskuddsbehandling av organisert beitebruk og investeringstilskudd i beiteområdet.

Førstelinjeansvar for kommunene (pkt. 6.2) og IKT-løsninger for utmarksforvaltning (pkt. 6.5)

- Lesja kommune støtter forslaget om at kommunen skal ha førstelinjeansvaret men det MÅ bli sikret økonomiske midler og nok bemanning til å kunne utføre dette førstelinjeansvaret.
- Lesja kommune foreslår at eksisterende nettsted som www.miljokommune.no videreutvikles for en felles portal, og eventuelt lenkes sammen med andre relevante sider. Det er ikke behov for enda en ny løsning.
- Ved evt. utarbeidelse av felles elektronisk søknadssystem må en sikre seg at det også er mulig å søke per papir for å sikre seg at alle brukergruppene blir inkludert.
- Lesja kommune ser en utfordring med tanke på mottak og videreformidling av klager/søknader med tanke på forvaltningslovens krav til *saksbehandlingstid* og *klagetid*, og ber om at dette blir tatt høyde for.
- Lesja kommune mener kommunene sitter på mye kunnskap om utmarksforvaltning, men er positive til ulike kurs med mer innenfor utmarksforvaltningen.

Utmarksstyrer (pkt. 6.4):

- Lesja kommune mener det er hensiktsmessig å etablere utmarksstyrer som et felles organ av dagens verneområdestyre og villreinnemnd som overtar de oppgavene som i dag hører til begge disse organene.

- Det ses positivt på at utmarksstyrene kan delegere myndighet til sekretariat og kommunene, og at utmarksstyrene bør ha et tydeligere ansvar for forvaltningsoppsynet.
- Alle kommunene innenfor verneområdene må være representert i utmarksstyret.
- Representant(en) fra kommunene må oppnevnes direkte av kommunestyrene.
- Lesja kommune mener en må se bort fra en sammensetning av grunneiere, næringsinteresser og miljø- og friluftinteresser, da dette fort kan skape habilitetskonflikter og ses på mer som en interesseorgan enn et forvaltningsorgan.
- Reell lokal forvaltning betyr at både arbeidsgiveransvar og budsjettansvar må ligge hos utmarksstyrene

Rapportering og dokumentasjon (pkt. 6.6)

- Før eventuelt KOSTRA-rapportering innen utmarksforvaltning innføres, må det konkretiseres og gis informasjon om hva som skal rapporteres i god tid før rapportering finner sted.

Naturopsyn (pkt. 6.7):

- Kommunene må stå fritt til å bestille skjøtselarbeid m.m. av andre aktører enn SNO.
- Lesja kommune mener fjellstyrene bør få mer myndighet og ansvar tilført, og at det er viktig at det også overføres økonomiske midler i samsvar med oppgaveoverføringen.
- Lesja kommune mener fjelloven er med å sikre lokal forvaltning. Det er behov for en gjennomgang av seterforskriften.

Rovviltforvaltning

Lesja kommune mener det er et stort behov å gjennomgå rovviltforvaltningen og har noen momenter knyttet til en slik gjennomgang:

- Tidspunkt og myndighet før og etter 1.juni for skadefelling og uttak av rovdyr
- Lengde på skadefellingsaksjoner og den ulike praksisen fra fylkesmann til fylkesmann – Kommunene bør gis myndighet til å forlenge tillatelse om skadefelling.
- Direkte dialog fra SNO til kommunen etter synsobservasjoner, registreringer med mer
- Effektivisere uttak av rovdyr om vinteren ved SNO vs. skadefellingsaksjoner
- Dyrevelferd
- Oppgaver til kommunen og økonomiske midler til dette arbeidet

Kai Ove Riise

Saksprotokoll i Forvaltningsstyre - 23.02.2015

Behandling

Som innstillinga, 6-0.

Vedtak

- Lesja kommune støtter uttalen til Utmarkskommunenes sammenslutning (USS).
- En representant fra kommunene må være med i arbeidet fremover med *forenkling av utmarksforvaltningen*, og burde vært representert i faggruppa til rapporten.
- Det er en betydelig svakhet ved rapporten at den ikke berører rovviltforvaltning og motorferdsel i utmark.

- Lesja kommune ønsker å være en aktiv deltaker i det videre arbeidet med forenkling av utmarksforvaltningen, inkludert rovviltforvaltning og motorferdsel i utmark.

Større ansvar og myndighet i kommunene (pkt 6.1)

- Lesja kommune ser positivt på at kommunene bør gis ansvar for forvaltning av verneområder som i sin helhet ligger innenfor kommunenes grenser.
- **Ved overføring av flere oppgaver til kommunene er det viktig at det også blir overført økonomiske ressurser som samsvarer med oppgavene.**
- Det må utredes mer i detalj de oppgavene og myndigheten som skal overføres til kommunene.
- Flere viltoppgaver bør tillegges det lokale nivået i forvaltningen til kommunen (det Fylkeskommunen forvalter i dag).
- Flere oppgaver innen landbruksforvaltningen bør tillegges kommunen. Dette gjelder slik som myndighet til tilskudsbehandling av organisert beitebruk og investeringstilskudd i beiteområdet.

Førstelinjeansvar for kommunene (pkt. 6.2) og IKT-løsninger for utmarksforvaltning (pkt. 6.5)

- Lesja kommune støtter forslaget om at kommunen skal ha førstelinjeansvaret men det MÅ bli sikret økonomiske midler og nok bemanning til å kunne utføre dette førstelinjeansvaret.
- Lesja kommune foreslår at eksisterende nettsted som www.miljokommune.no videreutvikles for en felles portal, og eventuelt lenkes sammen med andre relevante sider. Det er ikke behov for enda en ny løsning.
- Ved evt. utarbeidelse av felles elektronisk søknadssystem må en sikre seg at det også er mulig å søke per papir for å sikre seg at alle brukergruppene blir inkludert.
- Lesja kommune ser en utfordring med tanke på mottak og viderefremidling av klager/søknader med tanke på forvaltningslovens krav til *saksbehandlingstid* og *klagetid*, og ber om at dette blir tatt høyde for.
- Lesja kommune mener kommunene sitter på mye kunnskap om utmarksforvaltning, men er positive til ulike kurs med mer innenfor utmarksforvaltningen.

Utmarksstyrer (pkt. 6.4):

- Lesja kommune mener det er hensiktsmessig å etablere utmarksstyrer som et felles organ av dagens verneområdestyre og villreinnemnd som overtar de oppgavene som i dag hører til begge disse organene.
- Det ses positivt på at utmarksstyrene kan delegerer myndighet til sekretariat og kommunene, og at utmarksstyrene bør ha et tydeligere ansvar for forvaltningsoppsynet.
- Alle kommunene innenfor verneområdene må være representert i utmarksstyret.
- Representant(e) fra kommunene må oppnevnes direkte av kommunestyrene.
- Lesja kommune mener en må se bort fra en sammensetning av grunneiere, næringsinteresser og miljø- og friluftinteresser, da dette fort kan skape habilitetskonflikter og ses på mer som en interesseorgan enn et forvaltningsorgan.
- Reell lokal forvaltning betyr at både arbeidsgiveransvar og budsjettansvar må ligge hos utmarksstyrene

Rapportering og dokumentasjon (pkt. 6.6)

- Før eventuelt KOSTRA-rapportering innen utmarksforvaltning innføres, må det konkretiseres og gis informasjon om hva som skal rapporteres i god tid før rapportering finner sted.

Naturoppsyn (pkt. 6.7):

- Kommunene må stå fritt til å bestille skjøtselarbeid m.m. av andre aktører enn SNO.
- Lesja kommune mener fjellstyrene bør få mer myndighet og ansvar tilført, og at det er viktig at det også overføres økonomiske midler i samsvar med oppgaveoverføringen.
- Lesja kommune mener fjelloven er med å sikre lokal forvaltning. Det er behov for en gjennomgang av seterforskriften.

Rovviltforvaltning

Lesja kommune mener det er et stort behov å gjennomgå rovviltforvaltningen og har noen momenter knyttet til en slik gjennomgang:

- Tidspunkt og myndighet før og etter 1.juni for skadefelling og uttak av rovdyr
- Lengde på skadefellingsaksjoner og den ulike praksisen fra fylkesmann til fylkesmann – Kommunene bør gis myndighet til å forlenge tillatelser om skadefelling.
- Direkte dialog fra SNO til kommunen etter synsobservasjoner, registreringer med mer
- Effektivisere uttak av rovdyr om vinteren ved SNO vs. skadefellingsaksjoner
- Dyrevelferd
- Oppgaver til kommunen og økonomiske midler til dette arbeidet

Saksprotokoll i Kommunestyret - 02.03.2015

Behandling

Hanne A. Velure satte fram følgende endringer/tillegg:

«Utmarksstyrer (6.4):

Kulepunkt 5 endres slik at det står:

- Lesja kommune mener en må se bort fra en sammensetning der miljø- og fritidsinteresser inngår, da dette fort kan gi inntrykk av en interesseorganisasjon fremfor et forvaltningsorgan.

Mellom 5. og 6. kulepunkt, nytt kulepunkt:

- Godt organiserte grunneierlag, sameier og næringsinteresser bør representeres slik at eiendomsretten og lokal næringsutvikling ivaretas.

2 kulepunkter først under Naturoppsyn (pkt. 6.7):

- Styrking av SNO (med bl.a. regionalt nivå) på bekostning av lokale oppsynsordninger må ikke skje – fjellstyrer og fjelloppsyn gjør i dag en god jobb – det er ikke i lokaldemokratiets interesse å styrke SNO!
- SNO's hovedoppgaver etter naturoppsynsloven bør fortsatt være «skal-oppgavene» som oppsynet er tillagt i § 2 i loven, kontroll og oppsyn.

6.10 Statsalmenninger og 6.12 Det bør oppnevnes et lovutvalg for utmark

Nedsettelse av utvalg for å se på forvaltningen av statsallmenninger og nedsettelse av lovutvalg for utmarka er en absolutt nødvendighet! Forutsetter at kommunene er representert med et medlem i begge utvalgene. Det er en klar forutsetning for den nye oppgavefordelingen at disse utvalgene får et omfattende mandat ift å gjennomgå, forenkle og tydeliggjøre lovverket. Dersom det ikke gjøres en grundig jobb ift dette, vil embetsverk/ tilsynsmyndighet fortsette å kunne tolke, skjønnsutøve og fremme innsigelser ut fra dette selv om det er foreskrevet ren legalitetskontroll. Da er ikke målet om forenkling og mer lokal råderett mulig å oppnå.»

Forvaltningsstyres innstilling med Hanne Velure sitt endring-/tilleggsforslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

- Lesja kommune støtter uttalen til Utmarkskommunenes sammenslutning (USS).
- En representant fra kommunene må være med i arbeidet fremover med *forenkling av utmarksforvaltningen*, og burde vært representert i faggruppa til rapporten.
- Det er en betydelig svakhet ved rapporten at den ikke berører rovviltforvaltning og motorferdsel i utmark.
- Lesja kommune ønsker å være en aktiv deltaker i det videre arbeidet med forenkling av utmarksforvaltningen, inkludert rovviltforvaltning og motorferdsel i utmark.

Større ansvar og myndighet i kommunene (pkt 6.1)

- Lesja kommune ser positivt på at kommunene bør gis ansvar for forvaltning av verneområder som i sin helhet ligger innenfor kommunenes grenser.
- **Ved overføring av flere oppgaver til kommunene er det viktig at det også blir overført økonomiske ressurser som samsvarer med oppgavene.**
- Det må utredes mer i detalj de oppgavene og myndigheten som skal overføres til kommunene.
- Flere viltoppgaver bør tillegges det lokale nivået i forvaltningen til kommunen (det Fylkeskommunen forvalter i dag).
- Flere oppgaver innen landbruksforvaltningen bør tillegges kommunen. Dette gjelder slik som myndighet til tilskuddsbehandling av organisert beitebruk og investeringstilskudd i beiteområdet.

Førstelinjeansvar for kommunene (pkt. 6.2) og IKT-løsninger for utmarksforvaltning (pkt. 6.5)

- Lesja kommune støtter forslaget om at kommunen skal ha førstelinjeansvaret men det MÅ bli sikret økonomiske midler og nok bemanning til å kunne utføre dette førstelinjeansvaret.
- Lesja kommune foreslår at eksisterende nettsted som www.miljokommune.no videreutvikles for en felles portal, og eventuelt lenkes sammen med andre relevante sider. Det er ikke behov for enda en ny løsning.
- Ved evt. utarbeidelse av felles elektronisk søknadssystem må en sikre seg at det også er mulig å søke per papir for å sikre seg at alle brukergruppene blir inkludert.
- Lesja kommune ser en utfordring med tanke på mottak og videreformidling av klager/søknader med tanke på forvaltningslovens krav til *saksbehandlingstid* og *klagetid*, og ber om at dette blir tatt høyde for.
- Lesja kommune mener kommunene sitter på mye kunnskap om utmarksforvaltning, men er positive til ulike kurs med mer innenfor utmarksforvaltningen.

Utmarksstyret (pkt. 6.4):

- Lesja kommune mener det er hensiktsmessig å etablere utmarksstyret som et felles organ av dagens verneområdestyre og villreinnemnd som overtar de oppgavene som i dag hører til begge disse organene.
- Det ses positivt på at utmarksstyrene kan delegerer myndighet til sekretariat og kommunene, og at utmarksstyrene bør ha et tydeligere ansvar for forvaltningsoppstyret.
- Alle kommunene innenfor verneområdene må være representert i utmarksstyret.
- Representanten(e) fra kommunene må oppnevnes direkte av kommunestyrene.

- Lesja kommune mener en må se bort fra en sammensetning der miljø- og fritidsinteresser inngår, da dette fort kan gi inntrykk av en interesseorganisasjon fremfor et forvaltningsorgan
- Godt organiserte grunneierlag, sameier og næringsinteresser bør representeres slik at eiendomsretten og lokal næringsutvikling ivaretas
- Reell lokal forvaltning betyr at både arbeidsgiveransvar og budsjettansvar må ligge hos utmarksstyrene

Rapportering og dokumentasjon (pkt. 6.6)

- Før eventuelt KOSTRA-rapportering innen utmarksforvaltning innføres, må det konkretiseres og gis informasjon om hva som skal rapporteres i god tid før rapportering finner sted.

Naturopsyn (pkt. 6.7):

- Styrking av SNO (med bl.a. regionalt nivå) på bekostning av lokale oppsynsordninger må ikke skje – fjellstyrer og fjelloppsyn gjør i dag en god jobb – det er ikke i lokaldemokratiets interesse å styrke SNO!
- SNO's hovedoppgaver etter naturopsynsloven bør fortsatt være «skal-oppgavene» som oppsynet er tillagt i § 2 i loven, kontroll og oppsyn.
- Kommunene må stå fritt til å bestille skjøtselarbeid m.m. av andre aktører enn SNO.
- Lesja kommune mener fjellstyrene bør få mer myndighet og ansvar tilført, og at det er viktig at det også overføres økonomiske midler i samsvar med oppgaveoverføringen.
- Lesja kommune mener fjelloven er med å sikre lokal forvaltning. Det er behov for en gjennomgang av seterforskriften.

Rovviltforvaltning

Lesja kommune mener det er et stort behov å gjennomgå rovviltforvaltningen og har noen momenter knyttet til en slik gjennomgang:

- Tidspunkt og myndighet før og etter 1.juni for skadefelling og uttak av rovdyr
- Lengde på skadefellingsaksjoner og den ulike praksisen fra fylkesmann til fylkesmann – Kommunene bør gis myndighet til å forlenge tillatelser om skadefelling.
- Direkte dialog fra SNO til kommunen etter synsobservasjoner, registreringer med mer
- Effektivisere uttak av rovdyr om vinteren ved SNO vs. skadefellingsaksjoner
- Dyrevelferd
- Oppgaver til kommunen og økonomiske midler til dette arbeidet

6.10 Statsalmenninger og 6.12 Det bør oppnevnes et lovutvalg for utmark

Nedsettelse av utvalg for å se på forvaltningen av statsallmenninger og nedsettelse av lovutvalg for utmarka er en absolutt nødvendighet! Forutsetter at kommunene er representert med et medlem i begge utvalgene. Det er en klar forutsetning for den nye oppgavefordelingen at disse utvalgene får et omfattende mandat ift å gjennomgå, forenkle og tydeliggjøre lovverket. Dersom det ikke gjøres en grundig jobb ift dette, vil embetsverk/ tilsynsmyndighet fortsette å kunne tolke, skjønnsutøve og fremme innsigelser ut fra dette selv om det er foreskrevet ren legalitetskontroll. Da er ikke målet om forenkling og mer lokal råderett mulig å oppnå.